

KORKUT'UN KABRİ KAZILDI

Kitab-ı Dede Korkut'da bulunan 12 hikaye dışında, Türk coğrafyasında yaşamakta olan başka Korkut Ata hikayeleri vardır. Türkmenistan Türkmenleri arasında derlenen bir "Dedem Korkut" hikayesi...

Ata Rahmanov

*Türkmen Türkçesinden Aktaran
Yusuf Akgül*

Haberi kimden al. Türkistan'da yaşayan Oğuz il-ulusundan al. Bu ulusun arasında Alkaevli denilen bir bey vardı. Onun sadece kızları vardı, hiç oğlu olmamıştı. Bu bey, kendisinin oğlu olmadığına çok üzülüyordu. Çok zaman geçtikten sonra kızları büyüdü, olgunlaştı. Alkaevli bey altı kızım evlendirdi. Evinde yalnızca en küçük kızı "Halli" kaldı. O da yetişti. Halli akıllıydı, güzeldi, elleri de hünerliydi, her işe yatkındı. Bu kız daima yiğitlerle birlikte olur, at koşturur, ok atışır, güreş tutardı. Her zaman da onları yenerdi.

Bu beyin, Ner adında kapısında işlerini gören bir de hizmetkarı vardı. Bu yiğit de hem çok hünerli, hem de çok yakışıklıydı. Alkaevli beyin Halli adındaki kızı bu oğlanı sevdi, aşık oldu. Alkaevli bey buna çok memnun olmuştu.

"Ner benim oğlumdur. Öldüğümde yerimi tutsun." deyip, kızım ona vermek istedi. Toy-düğün kurdu, meydanda gerdek çadırı diktirdi. "Toyum var" deyip dört yana haber saldı.

Bu toya İçoğuz il-ulusu geldi. At yarıştırdı, güreş tutuldu, ok atıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz vuruşturuldu. Halli kızı Ner oğlana verdiler.

Korkut Ata geldi, söz söyledi, boy boyladı... Bu iki buluşan gence alkış tutup, şöyle dedi:

*Koç koç olsun oğulları
Yıgna olmasın dilleri*

*Salınsın güzel kızları
Yer alsın daim sözleri*

*Bay baylı yaşasınlar
Ağzı bir aşasınlar*

*Hatırlansın, adlı olsun
Daim ömrü şadlı olsun*

*Adı bilinsin il-ulusta
Sözlü olsunlar mecliste*

Mihmana güler yüzlü

İline şirin sözlü

*Destekçi olsun iline
Her an çıksınlar yoluna*

*Hürmetleyip daim onu
Bilip tanısınlar şunu*

*İkisi olsun ağzı bir
Agzalanı kanrı bir
Sevsinler torun-çovluk
Görsün yaşlanıp da yovluk*

*Nasihati alın sizler
Dilekte tek daim bizler*

Korkut Ata bu dilekten sonra saz çaldı, name-destan söyledi. Destanı sabaha kadar sürdürdü. Ara verildiğinde kulağına "Korkutun kabri kazıldı." Diyen ses geldi. O, bu sesi işitince şaşırıp, tedirgin oldu, huzuru kaçtı. Destan söyleyecek keyfi kalmadı. Bundan sonra meclis dağıldı, toy sona erdi, konuklar evlerine çekildiler. Korkut Ata bu olanlardan sonra kederlenip otura kaldı.

Şimdi haberi kimden al. Çırcıklı'da yaşayan Oğuz il-ulusundan al. Onlar Korkut Ata'yı alıp getirmeye adamlarını gönderdiler. Korkut Ata üzgün halde otururken, bir adam içeri girdi. Ve getirdiği haberini söyledi. Korkut Ata gitmeye razı olup encamını tuttu ve yola koyuldu. Bunlar bu gidişlerinde çöllerden, derelerden-ırmaklardan geçip Çırcıklı'ya yakınlaştılar. Bunların geldiğini Çırcıklı'nın il-ulusu işitti. Hanları Kara Han ile birlikte Korkut Ata'yı hürmetleyip önüne çıktılar. Çevresini sarıp mekanlarına alıp getirdiler. Bu zaman herkes Korkut Ata'yı konuklamak, ağırlamak istedi. Bu yüzden il-ulus kendi arasında görüştü de Korkut Ata'yı Çapak beyin ağırlaması makul bulundu.

"Onun oğlu, çok övülen aslanlarla vuruşup öldürdüğü için, bu gün onun ad takma toyu var, Korkut Ata bu toya varsın." dediler. Çapak bey buna çok sevindi, il-ulusa minettar kaldı. Alıp Korkut Ata'yı evine getirdi. Bu sırada bir carçı:

"Çapak beyin oğlu aslanı öldürdü. Şimdi ona ad takma, beylik verme toyu yapılacak, gelin hey.." deyip bağırıp.

Çapak bey, Korkut Ata'yı ak çadıra indirdi. Bir köşeye geçirdi, ipek halıların üzerine oturttu. İyice ağırladı, ulu hürmet gösterdi. Sonra bu eve halk toplanmaya başladı. Ev doldu, içine insan sığmadı; kamışını, direğini söktüler, çevresini açtılar, genişlettiler. Arkasından Korkut Ata bir gün dincini aldı, herkes evine dağıldı.

Ertesi gün erken toy başladı. Pek çok kişi toplandı. Bu toyda at çapıldı, güreş tutuldu, ok

atışıldı. Boğa, erkek deve, horoz, it vuruşturuldu. Korkut Ata her gece söz söyledi, boy boyladı, saz çaldı, name-destan anlattı. Toy üç gün sürdü. Üç günün sonunda, bütün konuklar Çapak beyin oğluna ad takmaya, onun evinin çevresine toplandılar. Bütün il-ulus, Korkut Ata'nın söz söylemesini bekledi. Korkut Ata il-ulusa bakıp şöyle dedi:

*Aslan ile vuruş etti
Onu toprağa icattı*

*Yiğit böyle ad alır
Bununla adı gelir*

*Atası sağ beylik versin
İl-ulus tek bunu görsün*

*Aslan olsun yiğit adı
Çapak beyin olsun şadı*

*Onun adın verdik bizler
Razı mısınız sizler*

*Adına o eye olsun
İl-ulusa kaya olsun*

Korkut Ata'nın sözlerini herkes makul bildi. "Ha., oldu., ha." dediler. Oturanlar ayağa kalktılar, toy tamamlandı. Gelen konuklar evlerine dağıldılar, yolcular da yola düştüler.

Şimdi haberi kimden al. Şehrisemiz kalesinde, onun çevresinde oturan Oğuz il-ulusundan al. Bunların üzerine kan düşmanları Togta Han, büyük bir orduyla yürümüş. Şehrisemiz kalesinin yakınında çok büyük bir vuruş olmuş. Bu vuruşta Oğuz yiğitleri, Togta Han'ın askerlerini yerle bir etmişler... İşte bu yeniş sebebiyle, Şehrisemiz hanı Utamış Han bir yeniş toyu tutmaya karar verdi. Utamış Han Korkut Ata'nın Çırcıklı'ya geldiğini işitip, onu çağırıp getirmeleri için kırık atısını gönderdi. Atlılar yola çıktılar.

Şimdi haberi kimden al. Çırcıklı'da Çapak beyin evinde oturan Korkut Ata'dan al. Toy bitmiş, kendi yaşıtı yaşlılularla sohbet edip oturuyordu. Gecenin yarısına kadar sohbet ettiler. Bir ara yine Korkut Ata'nın kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses geldi. Korkut Ata buna acılandı, güçten düştü.

Bu sırada, Şehrisemiz'den gelen atlı başı eve

girdi, selamlaştıktan soma haberini söyledi. Korkut Ata buna razı oldu, atına atlayıp kırk atlı ile birlikte Şehrisebiz'e hareket etti Korkut Ata ile kırk atlı az yürüyüp-çok yürüyüp Şehrisebiz kalesine vardılar. Utamış Han hürmetleyip Korkut Ata'nın önüne çıktı, köşküne alıp getirdi. Kendi tahtına oturtmak istedi, ancak korkut Ata buna razı olmayıp ipek halıların üzerine oturuverdi. O gün konuşular, sohbet ettiler. Utamış han, Togta hanın saldırışım Korkut Ata'ya anlattı. Korkut Ata da can kulağı ile dinledi. Yemek yiyip yattılar, dinç aldılar.

Seher vaktinde, Şehrisebiz'de yeniş toyu başladı. At çapıldı, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Geceleyin de Korkut Ata söz söyledi, boy boyladı. Savaşta mertçe vuruşan yiğitlerin adlarını andı, onları kutladı. Sonra destana başladı. Üç gün destan ayıttı. İl-ulus da yanından ayrılmadan onu dinledi.

Şimdi haberi kimden al. Amuderya kenarında oturan İçoğuz il-ulusundan al. Onlar bu yıl çok mahsul aldılar. Kavun-karpuz çok oldu. Bu yeri halkı, Korkut Ata'nın Şehrisebiz kalesine geldiğini işitip hanları Nazar hanın huzuruna çıkarak, hasil toyu edeceklerini söylediler. Nazar han onlara izin verdi. Korkut Ata'yı çağırmaq için de üç yaşulusunu Şehrisebiz'e yolladı.

Şimdi haberi kimden al. Utamış hanın toyundan al. Korkut Ata üç gün destan ayıttıktan sonra, öğüt-nasihat edip şöyle dedi:

*Yurda düşman gelmesin
Yiğit armanlı ölmesin*

*Düşman gelse göster gücün
Ondan al sağlamca öcün*

*Kaldırma hiç ar-namus
Oğul isen sen savaş bes*

*Uz kılıcını çal ona
Kuvvet gelir bundan sana*

*Bütün düşmanını yokla
Herkesin hakkını hakla*

*Dat eylesin düşman senden
Nasihati alın benden*

*Budur size benim sözüm
Sizler benim kara gözüm*

Korkut Ara'nın öğüt-nasihatından soma toy sovuldu. Toya gelen konuklar Korkut Ata ile hoşlaşıp evlerine gitmeye başladılar. Toy sahipleri misafirleri uğurladılar. Korkut Ata oturduğu yerde bir başına kaldı. Bu sırada yine kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses geldi. Çevresine baktı, gözleri hiçbir kimseyi görmedi. Şaşkınlık içinde düşünceye daldı. Utamış han ile birlikte içeriye üç yaşlulunun geldiğini de görmedi. İçeri giren üç yaşlıulu selam verip Korkut Ata ile görüştü, hal-hatır sordular. Sonra yaşlulular onu çağırmaya geldiklerini söylediler. Korkut Ata, Utamış han ve il-ulus ile hoşlaşıp gelenlerle birlikte yola düştü. Bunlar az yürüyüp-çok yürüyüp sonunda Amuderya kenarında yaşayan Oğuzların yurtlarına yaklaştılar.

Amuderya kenarında oturan Oğuz il-ulusu Korkut Ata'nın geldiğini işitip, bir menzil önüne çıkıp karşıladılar. Ona hürmet gösterip Nazar hanın hanesine alıp getirdiler...

Şimdi haberi kimden al. Amuderya kenarında yaşayan Artık Kembagaldan al. Bu yiğit çok yoksuldu, hiçbir şeyi yoktu. Şimdi o, üç yıldan beri çok bol mahsul alıp çok zengin olmuştu. Varlıklı yaşamaya başladı. Artık, Korkut Ata'nın Nazar hanın hanesine geldiğini işitip evinden çıktı. Nazar hanın yanına vardı, konuşmak için ruhsat istedi, han fırsatı verince de şöyle dedi:

"Ey benim hürmetli hanım, ben sizlerden Korkut Ata'yı istemeye geldim. Ben geçmiş yıllarda çok yoksul bir insandım. Üç yıldır tohumum binledi. Korkut Ata'yı ağırlamak, konuk etmek istiyorum. Onu bana verseniz deyip geldim."

Bunun üzerine Nazar han burada oturanlara bakıp:

"Hey yarenler, Artık beye ne cevap verelim.." dedi. Oturanlardan yaşlı bir kişi ayağa kalktı da konuşmak için müsaade istedi. Nazar han fırsat verince:

"Korkut Ata'yı Artık bey misafir etse iyi olur. Artık beyin yüreği rahatlar, dileği yerine gelir.." dedi. Böylece diğer yaşlulular da bu sözleri yerinde buldular. Nazar han, Korkut Ata'yı Artık beyin misafir etmesine razı oldu. Artık bey çok sevindi, Korkut Ata'yı yanına alıp evine getirdi. Korkut Ata o gün dinlendi, ertesi gün

Artık beyin hasil toyu başladı. At yarıştırdı, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa,erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Gece de Korkut Ata saz çaldı, name ayıttı. Bu toy üç gün sürdü.

Şimdi haberi kimden al. Murgap kenarında oturan Oğuz il-ulusundan al. Onlar, Korkut Ata'nın Amuderya kenarına geldiğini işittiler. Lafi-sözünü dinlenen iki yaşlılu, hanları Toğtamiş hanın yanına geldi, konuşmak için yüzlendi. Ham ruhsat verdi. Yaşlılulardan birisi:

"Korkut Ata Amuderya kenarına gelmiş. İzin verirseniz onu buraya çağırarak isteriz." dedi. Toğtamiş han razı oldu. Bu sırada Büküri bey kapıda görüldü. Handan izin istedi. Toğtamiş han konuşması için müsaade verdi. Büküri bey:

"Benim hiç zürriyetim olmuyordu. Ama bugün bir oğlum oldu. Eğer ruhsat verirseniz ben toy etmek, Korkut Ata'yı da toyuma çağırarak istiyorum." dedi.

Burada oturanların hepsi razı oldular. Büküri bey kırk atlı ile Korkut Ata'yı çağırarak gitti.

Şimdi haberi kimden al. Amuderya kenarındaki Oğuzların meclisinde saz çalan, name-destan ayıtan Korkut Ata'dan al. O, üç gece de destan ayıttı, söz söyledi, boy boyladı. O şöyle dedi:

*Revaç olsun işiniz
Sağ yaşasın başınız*

*Yer ekin, tohum atın
Varlı maksada yetin*

*Hamurdur İcanatınız
Bol hasıllar atınız*

*Hamursuz çörek olmaz
Çöreksiz hörek olmaz*

*Kurak gelmesin yılınız
Ağrımazın beliniz*

*Saklasın su belasında
Korusun ot belasından*

*Belanın yahşisi olmaz
Yahşiyi düşman yenmez*

*Hiç açlık olmasın
Böyle günler gelmesin*

*Açın hiç "an "ı olmaz
Karnı toka bela gelmez*

*İle çörek veriniz
Hak Teala 'yi görünüz*

*Nasihahat verdim sizge
Sözüm yok bundan özge..*

Korkut Ata nasihatim tamamladı. Artık beyin toyu de bitti. Herkes hoşlaşıp evlerine dağıldılar. Artık bey konuklarını uğurlamak için dışarı çıktı. Korkut Ata evde yaşlılu kocalarla birlikte kaldı. Onlarla bir süre sözleşip otururken, birden yine kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses geldi. Korkut Ata bunu işitince, oturan kocaların yüzüne baktı, fakat hiçbirisi bu sesi işitmemişti. Olanlardan habersizce konuşup duruyorlardı. Korkut Ata bu sese çok şaşırıp, yüksekten düşmüş gibi otura kaldı.

Bu sırada, Artık bey bir misafirle eşikten girdi. Bu konuk, Murgap kenarından gelen Büküri bey idi. O, hürmetleyip Korkut Ata ile görüştü, hal-hatır sordu. Sonra da bir köşeye geçip oturdu. Artık bey, Büküri bey ve kırk yiğidine sofrayı hazırladı. Yenilip-içildikten sonra Büküri bey, Korkut Ata'ya kendisini götürmek için geldiğini anlattı. Korkut Ata razı oldu. Hemen yol encamını tuttu da Büküri bey ile Murgap kenarında yaşayan Oğuzlara doğru yola çıktılar. Artık bey onları uğurlayıp, yelkenle Amuderya'dan geçirip vedalaştı, geri döndü.

Korkut Ata ile Büküri bey az yürüyüp-çok yürüyüp Murgap kenarında yaşayan Dışoğuz il-ulusuna yaklaştılar. Bunların geldiğini haber alan Toğtamiş han, il-ulusu ile birlikte bir menzil önden karşıladı. Korkut Ata herkesle selamlaştı. İl-ulus onu hürmetleyip çevresini kaplayıp Büküri beyin evine alıp getirdi. Soma Büküri beyin evi ulu bir meclise döndü.

Bundan sonra Büküri bey konuklarına ve evine gelen il-ulusa yemek ziyafeti çekti. Herkes yedi-içti. Korkut Ata de demini-dincini aldı, dinlendi.

Ezan-seher vaktinde, Büküri beyin toyu başladı. Artık beyin hasil toyu başladı. Bu toyda at çapıldı, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa,erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Geceleyin de Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Korkut Ata'nın saz-sohbetini büyük bir dikkatle

dinlediler.

Şimdi haberi kimden al. Dışoğuz il-ulusunun Alıs ilinden al. Yazır han oğlunu evlendirecekti, illendirecekti. Bu gün Yazır han oğluna ak çadır kurdu. Toy edecekti. Yazır han Korkut Ata'nın Murgap kenarına geldiğini öğrenip, onu çağırarak için üç atlı hazırladı. Atlılar yola düştüler.

Şimdi haberi kimden al. Büküri beyin toyundan al. Onun toyu yedi gün sürdü. Yedi gün sonra, Büküri beyin oğlunu kutlamaya, uası uzun olsun demeye evinin çevresine il-ulus toplandı. Toplanan halk, Korkut Ata'nın, Büküri beyin oğlunu kutlamasını istediler. Korkut Ata Büküri beyin oğlunu kutlayıp şöyle dedi:

*Uzun olsun Oğul yaşı
Esen gezsün onun başı*

*Münasip tek olsun yarlı
Kolları olsun hünerli*

*Yaşasın o daim varlı
Nazik, suluk, güzel yarlı*

*Çok olsun oğul-kızları
Alışsın onların sözleri*

*Bahadır-yiğit olsun
Gücünü düşman görsün*

*Daim ustalık etsin
Düşmanı yere kutsan*

*Yürüyüş etse düşmana
Adı yetsin asmana*

*Hürmetlesin il-dışı
Akıllı olsun başı*

*İl-ulus alkış etsin
Oğlun, maksada yetsin*

Korkut Ata bu sözleri aydıttıktan sonra, burada bulunanlar hep bir ağızdan "Aytganın gelsin.." dediler de alkış ettiler. Bundan sonra toy sozuldu, herkes evlerine dağıldı. Toğamış han, Büküri bey adamları ile konukları yollarına saldı. Evlerine dönenlerin her biri gelip Korkut Ata ile hoşlaştılar, ona hürmet gösterdiler. Korkut Ata evde oturuyor ve yanındaki bir yaşlı koca ile sohbet ediyordu. O koca çok yaşlı idi, yüz yirmi yaşında idi. Bu yaşlı kişiye Şagal bey diyorlardı.

Bu ad ona çok "şağal" tuttuğu için verilmişti. Şagal bey çok yaşlı olduğu için gözleri görmüyor, kulakları ağır işitiyordu. Şagal bey Korkut Ata'ya yaşlılığın çok zor olduğunu anlatıyordu. İşte tam bu sırada, Korkut Ata'nın kulağına yine "Korkut'un kabri kazıldı" diye ses geldi. Korkut Ata Şagal beyin yüzüne baktı. Onun kulağının ağır işittiği aklına geldi., duyduklarına üzülüp otura kaldı.

Bu sırada Büküri bey, üç yiğit ile birlikte eşikte görüldü. Gelen yiğitler Korkut Ata ile görüştüler, sağlık-hatırlık sordular. Büküri bey, yeni gelen misafirlere sofraya çekti, yedirdi-içirdi. Gelen konukların başı Aydoğdu bey, Korkut Ata'yı çağırma geldikleri haberim verdiler. Korkut Ata bu haberi işitince, o yere gitmeye razı oldu. "Çağırılan yere erinme, çağırılmayan yerde görünme. Gidelim." dedi de yol hazırlığına başladı. Buradaki il-ulus ile hoşlaştı. Atları yola düştüler. Alıs iline yaklaştılar.

Korkut Ata'nın geldiğini Yazır hana haber verdiler. Yazır han il-ulusu ile birlikte Korkut Ata'nın önüne çıktı. Korkut Ata, karşılayan il-ulusa büyük hürmet gösterip atından indi, onlarla birlikte yürüyüp Yazır hanın kalesine geldi. Konuk otağına vardı. Bundan sonra Yazır hanın konuk otağı büyük meclise döndü.

Şimdi haberi kimden al. Köpetdağ eteğinde yaşayan Dışoğuz hanlarından biri Vekil handan al. Bu hanın bir oğlu vardı. Ona Konur bey diyorlardı. O çok yiğit ve becerikli idi. Bu halk barış içinde yaşayıp dururlarken, üzerlerine düşman saldırmış. O zaman büyük vuruş olmuş. Bu vuruşta, Konur bey kaybolmuş. Üç yıl nerede olduğu bilinmemiş Üç yıl kırk gün geçtikten sonra Konur bey düşmanın elinden kaçıp obasına gelmiş. Bu yüzden babası Vekil han toy etmek istemektedir. Bunun için bir maslahat yığınağı topladı. Bu maslahata yaşlılar, akıllı adamlar geldiler. Vekil han onlarla danıştı. Bir yaşılı:

-* "Hey, adamlar.. Korkut Ata'sız, saz-sohbetsiz toy olmaz. Korkut Ata nerede ise, onu bulup çağırıp getirmek gerek." dedi. Burada oturanların hepsi bu sözü makul buldular. Korkut Ata'nın nerede olduğunu birbirinden sordular. O zaman Vekil han sayılı yiğitlerinden seksen atlısının huzuruna gelmesini buyurdu. Atlılar hemen hazırlandılar. Vekil han kırk atlıyı bir tarafa çağırıp, onlara;

"Sizler Dışoğuz'da Korkut Ata var ise onu çağırıp, hürmetleyip getirin. Benim toyum var.." dedi. Yine kırk atlıyı başka bir yere çağırıp onlara da;

"Sizler de İçoğuz'a gidin. Orada Korkut Ara varsa bulup, çağırıp, hürmetleyip alın gelin. Benim toyum var.." dedi.

Bundan sonra Korkut Ata'yı izlemeye Dışoğuz il-ulusunun içine kırk atlı dağıldı. İçoğuz'un içini aramaya da kırk atlı gitti. Bu atlılardan üç tanesi de Alıs iline uğradı.

Şimdi haberi kimden al. Yazır hanın toyundan al. Korkut Ata, Alıs iline geldikten bir gün sonra, Yazır hanın toyu başladı. Artık beyin hasil toyu başladı. At çapıldı, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Ak çadırda desmala oynandı. Geceleyn Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Yazır hanın toyu üç gün sürdü. Açlar doyuruldu, açıklar giydirdi. Sonra toya gelenler, ak çadırı kutlamaya, onun çevresine toplandılar. Korkut Ata'nın söz söylemesini herkes bekledi. Korkut Ata kurulan ak çadırı kutlamaya, onun kapısına geldi. Yazır hanın oğlu Beği'nin yanına gelmesini istedi. Beği yanına geldi. Korkut Ata kutlama sözünü söyledi de şöyle dedi:

*Begi bey sen evli oldun
Ev tutunup şovlu oldun*

*Evin senin altı kanat
Versin sana daima baht*

*Evine senin devlet gelsin
Devlerini mihman bilsin*

*Mihman gelsin sağdan-soldan
Oğul kızın olsun ondan*

*Bela gelmesin başına
Zehir katmasın aşına*

*Rahat yaşa önünü gör
Sağlıkça uzun ömür sür
Bizler ederiz alkışı
Burada var on bin kişi*

*Yalkanar alkışı alan Baynımaz
alkışsız kalan*

Korkut Ata bu sözleri söyledikten soma,

burada oturanlar hep bir ağızdan "aytanın gelsin Korkut Ata" dediler. Daha sonra toy sozuldu. Konuklar birbirleriyle hoşlaşıp evlerine dağıldılar. Uzaktan gelen konuklar da gitmeye başladılar. Yazır hanın oğlu Begi, yiğitleri ile konukları uğurladı. Buradan adamların hepsi Korkut Ata ile de vedalaştılar. Misafirler gittikten sonra, Yazır han Korkut Ata'yı ak çadıra alıp vardı. Kendisi bir iş için dışarı çıktı. Korkut Ata yalnız kaldı. O vakit yine "Korkut'un Kabri Kazıldı" diyen ses kuşağına geldi. Yine şaşırıp kaldı, yerinde donup kaldı..

Bu sırada Yazır han, üç konuk ile eşikten girdi. Gelen mihmanlar Korkut Ata ile görüştüler, hal-hatır sordular, bir tarafa geçip oturdular. Yazır hanın hizmetkarları gelen konuklara sofraya getirdi. Yenildi-içildi. Misafirler bir süre istirahat ettikten sonra, Yazır han onlardan ziyaretlerinin sebebini sordu. O yiğitlerden birisi:

"Vekil han toy ediyor. Bizler, bu toya Korkut Ata'yı çağırılmaya geldik." dedi.

Korkut Ata bu daveti işitip, yol encamını tuttu. Arkasından il-ulusla vedalaşıp, bu yiğitler ile birlikte Köpetdağ eteğinde yaşayan Dışoğuz il-ulusuna gitmek için yola çıktı. Bunların geldiğini Vekil han işitip, ünü büyük beyleri ve yaşlılarıyla birlikte, Korkut Ata'nın önüne çıkıp karşıladı. Korkut Ata'yı hürmetlediler. Kimisi atının yularından, kimisi üzengisinden tutup, attan indirdiler. Korkut Ata kendisini karşılayanlarla görüştü, hal-hatır sordu. Onlarla birlikte yürüyüp vekil hanın konul evine geldiler. Böylece Vekil hanın konuk evi ulu meclise döndü.

Şimdi haberi kimden al. Çardağı Çandibi'de yaşayan Köroğlu'nun yiğitlerinden al. Onlar bir meclis kurmuş, oturuyorlardı. Ayvaz saz çalıp, name ayıttıyordu. Köroğlu da bir köşeye uzanmış yatıyordu. Köroğlu birden sıçrayıp gözünü açtı. Yerinden zıpladı de , sersem sersem oturdu. Bütün yiğitler Köroğlu'na baktılar. Ayvaz saz çalmayı, name söylemeyi bıraktı. Köse Zennar, Köroğlu'nun bu oturuşunda bir sebep olduğunu bildi de, ona bakıp;

"Ahav, Köroğlu, sana ne oldu? Sen düşünde, güçlü bir düşmana mı basıldın, ya da kabus mu gördün?" dedi. Köroğlu bunun üzerine konuşmaya başladı, yiğitlerine şöyle dedi:

"Yiğitler, ben bir garip düş gördüm. Bunun

için sıçrayıp uykumdan uyandım." dedi.

Köse ona bakıp;

"Köroğlu, düşünü anlat, yorması bizden." dedi.

Köroğlu, o vakit yiğitlerine bakıp;

"Benim gözüme üç yangın göründü. Bu yangınlar gittikçe bizim yurdumuza yakınlaştı. Herkes kaçmaya başladı. Ben de ne edeceğimi bilmeden sıçrayıp uyandım." dedi.

Köroğlu'nun sözlerini işiten yiğitler, her biri kendine göre bu düşü yormaya başladı. Köse o an yerinden kalkıp;

"Yangın düşmandır. Bizlere yaklaşan düşmana karşı hazırlık görmeliyiz." dedi. Yine birisi:

"Ateş düşüncedir. Köroğlu düşüncelidir. O hiçbir şey de yemiyor." dedi. Bir başkası:

"Ateş musallattır. Bizim başımıza gelecek bir bela var. Ben bu belanın ne olduğunu bilmiyorum." dedi. Sözün özü, herkes bu düşü kendine göre yordu. Bu yorumlara Köroğlu da, Köroğlu'nun yiğitleri de pek inanmıyordu, gönülleri yatmıyordu. Delinin bin sözü telek, bir sözü gerek dedikleri gibi, Köroğlu'nun deli Perren adlı yiğidi karşısına geçti de;

"Bu düşün yorumunu sadece Korkut ata bilebilir. Onu buraya çağırmak gerek." dedi. Bunun söylediklerini Köroğlu ve yiğitleri uygun buldular. Köroğlu, Köse'nin yanına üç yiğidini katıp Korkut Ata'yi çağırmak için gitmelerini istedi. Bu karara yiğitler razı oldular. Köse ve diğer atlılar vakti elden vermeden atlandılar., Korkut Ata'yı çağırmak için yola düştüler.

Şimdi haberi kimden al. Vekil toyundan al. Vekil han Korkut Ata geldikten sonra birkaç.gün geçti, toya başladı. Bu toyda at çapıldı, boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu Geceleyin Korkut Ata sazame-destan söyledi. Vekil hanın toyu üç gün sürdü. Üç gün soma, Konur beyin kaybolduğu vuruşta düşmana esir düşen yiğitlerin anaları, babaları, kardeşleri, eşleri, akrabaları, dayıları, emmileri Korkut Ata'nın huzuruna geldiler de, esirlerin kurtarılmasını istediler. Bunlar bir yerde toplandılar. Korkut Ata onlara nasihat edip, şöyle dedi:

Koyun ayrılrsa kuzudan

Ciğeri yanar sızıdan

*Meler, her yan çarpar yürür
Kimse onu tapar yürür*

*Kara mal ayrılrsa danadan
Kol çekmez hiç tornadan*

*"MO "lar daim gözü yaşlı
Pek de onun bağı başlı*

*Köşegini gözden salmaz
Analı köşek har olmaz*

*Kılyal tayını korudur
Düşmana berk tandır
Tayın vermez her düşmana
Ketirir onu pişmana*

*Hayvan, balasın izlese
Yitirirse, onu gözlese
İnsan onu gözlemez mi
Onun için sözlemez mi*

*Esirleri edin halas
Öç koymayın sizler hullas*

*Birlikte bir yürüyüş edin
Esirlerin imdadına yetin...*

Korkut Ata'nın bu sözlerini işiten il-ulus, esirlerin kurtarılması için ağız birliği ettiler. Vekil han asker toplamak için buyruk verdi. Bununla birlikte toy sovrıldı. Konuklar evlerine dağıldılar. Herkes birbirleriyle hoşlaştı, fakat il-ulusun işi daha bitmedi. Esirleri kurtarmaya gidecek yiğitler bu meydana toplanmaya başladı. Sözün kısası, bir günde on bin yiğit toplandı. Yiğitlere Konur bey, yolbaşçılık etti. "Yurdu belet çarpar" dedikleri gibi, Konur bey çok belet bir yiğit idi... Korkut Ata onları uğurlayıp şöyle dedi:

*İşiniz pek şovlu olsun
Biyiğiniz tovlı olsun
Açılısın esirlerin bahtı
Yıkılısın şahların tahtı*

*Sağ-selamet dönüp gelin
Öcünüzü sizler alın*

*Harap eyleyip düşmanı
Gösterin ona pişmanı*

*Tanrı 'm saklasın sizleri
Yad eyleyin siz bizleri*

Korkut Ata bu sözlerden sonra askeri uğurladı. Onları uğurlamaya gelen il-ulus, bir ağızdan "aytanın gelsin Korkut Ata." deyip, sesleri gök yüzünü doldurdu. Bundan sonra asker, esirleri kurtarmak üzere düşman üzerine yürüdü.

Korkut Ata dönüp Vekil hanın hanesine geldi. Vakit seher çağı idi. Korkut Ata içeri girdiğinde, yine kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses geldi. O buna yine çok kaygılandı, üzüldü. Sonra yatıp uyudu, demini-dincini aldı.

Korkut Ata uykusundan uyanıp dışarı çıktı. Elini yüzünü yıkadı, karnını doydurdu. Bir süre oturduktan sonra, Vekil hanın hizmetkarlarından birisi, yanında dört kişiyle birlikte çadıra geldi. Gelenler, Korkut Ata'dan ruhsat istediler, eşikten girdiler., görüştüler, hal-hatır sordular. Hizmetkarlar misafirlere sofraya hazırladı. Yediler-içtiler. Daha sonra Korkut Ata onlara;

"Yiğitler, hayırdır, hangi haber ile geldiniz." dedi.

Köse Zennar bu vakit yerinden kalktı da:

"Bizleri, Köroğlu ağamız size yolladı. Sizi çağırılmaya geldik. Köroğlu ulu bir meclis kuruyor, buna size çağırıyor." dedi. Korkut Ata bu sözleri duyunca yol hazırlığına başladı. Bu sırada Vekil han da geldi. Korkut Ata, Vekil hana, Köroğlu'nun çağırıldığını, kendisinin bu davete gitmek istediğini söyledi. Vekil han da Korkut Ata'nın sözlerine razı oldu. Dışarı çıktılar. Korkut Ata Köroğlu'nun yiğitleri ile atlandı. Vekil han adamları ile onları uğurladı, vedalaşıp geri döndüler.

Korkut Ata ile Köroğlu'nun yiğitleri az yürüyüp-çok yürüyüp Çardağlı Çandibil yurduna yaklaştılar. Bunların geldiğini duyan Köroğlu, yiğitleri ve il-ulusu ile birlikte, onları bir menzil önden karşıladı. Korkut Ata onların karşılamaya geldiği görüp attan indi, hal-hatır soruştular, il-ulus ile birlikte Köroğlu'nun Karrıkale'sine geldiler. Köroğlu, Korkut Ata'yı, bezeli konukevine alıp getirdi. Meclishanenin içi-dışı insan ile dolup taşı. Muhabbet başladı. Herkes en güzel giyeceklerini giyinmiş, gelinler-kızlar toy urbalarıyla süslenmişti. Herkes çok mutlu idi. Bu şadlık içinde Köroğlu'nun meclishanesinde ulu oturuluşuk, tatlı sohbet başladı. Her yerden misafirler akın ettiler. Bu misafirleri Çardağlı

Çandibil halkı kabul etti, her ev ulu meclis evine dönüştü.

Şimdi haberi kimden al. Etrek kenarında oturan Dışoğuz il-ulusundan al. Bu il-ulus bağ-bahçe, başka ekin işleriyle meşgul oluyorlardı. Bu yıl, Etrek'in suyu az olmuştu. Bağ-bahçelere, tarlalara su yetmiyordu. Suyu sıra ile kullanıyorlardı. Bu sebeple, bir gün su yüzünden kavga başladı. İki kişi de vuruştı. Bu kavga Göklen hanın yolbaşçılığındaki il-ulusu ikiye böldü. Vuruşmaya hazırlık görmeye başladılar. Ara bulacak adam da kalmamıştı.

Bu durum üzerine Göklen han iki taraftan üçer yaşulu çağırıp onlara;

"-Bu kavga gerek değildir. Sizler ortalığa yatıştırın. Vuruşmanın gereği yoktur." dedi.

Bir yaşulu, Göklen hana;

"-Bu zamanda, iki ulus bizim sözlerimize kulak asmıyor. Halkın iki bölümü de çok çile çekti. Bu yüzden bizi dinlemiyorlar, biz bu işi başaramıyoruz." deyip karşılık verdi.

Bu sözü işiten Göklen, yaşullulara bakıp;

"-Sizler bana keneş (akıl) verin. Ne etmeli?" dedi.

Orada oturan yaşullulardan birisi yerinden kalktı da hana;

"-Ben geçen gün Çardağlı Çandibil'den geldim. Karrıkale'de birkaç gün kaldım. Karrıkale'nin il-ulusu, Köroğlu'nun toynunu bekliyor. O toya Korkut Ata gelecekmiş. Bizler de bu işimizi çözmeye Korkut Ata'yı aracı etsek yahşi olur." dedi.

Burada oturan kişilerin hepsi bu kocanın söylediklerini uygun buldular. Bunun üzerine Göklen han onlara;

"-Sizlerden kimler çağırılmaya gider." dedi.

Yaşullular, beyler görüştüler de kavgalaşan iki bölümün her birinden ikişer kişi seçip, Korkut Ata'yı çağırılmak için yola saldı.

Şimdi haberi kimden al. Köroğlu'nun meclisinden al. Buraya gelen misafirlere sofraya çekildi, yediler-içtiler. Daha sonra herkes evlerine dağıldı. Korkut Ata da dinlenmek üzere çadırına girdi.

Şimdi haberi kimden al. Köroğlu'nun kendisinden al. O yiğitlerini, yaşulu kocalarına

çağırıp, onlarla maslahat etti. Onlara seslenip;

"Hürmetli Korkut Ata'yı nasıl ağırlamalıyız." dedi.

Köse Zannak yerinden kalkıp konuşmak için izin istedi. Maslahat meclisinde bulunan kocalara bakıp;

"Biz, Korkut Ata'nın hürmetine üç gün Karrıkale'de, üç gün Tazekale'de oturuşuk, meclis geçirek; Korkut Ata'nın avazlı sesini, manalı sözünü, name-destanını dinlesek pek yahşi olur." dedi. Köse'nin bu sözlerini herkes makul bildi. Bundan sonra, maslahata gelenler evlerine dağıldılar.

Ertesi gün tan vaktiyle birlikte Köroğlu'nun ulu meclisinin başlayacağını, bir haberci, Çardağlı Çandibil'in il-ulusuna duyurdu. Böylece, dört bit yandan davetliler Köroğlu'nun misafirhanesine gelmeye başladılar. Atlar tutuldu, mihmanlar karşılandı, yemekler pişirildi, şaraplar taşındı.. Şarap sunanlar, tütün ateşleyenler, kısaca hizmetkarlar erinmeden hizmet ettiler, ayak üstünde durdular. Korkutt Ata ise halı döşenen geniş meydana saz çalmaya, destan ayıtmaya başladı. Bu tertiple üç gün Karrıkale'de, üç gün Tazekale'de ziyafet meclisi, oturuşuk oldu. Açlar doyuruldu, çıplaklar giydirildi. Böylece ulu bir ziyafet oldu. Böyle bir meclis hiç görülmemişti.

Derken Köroğlu'nun meclisi sozuldu. Misafirler hoşlaşıp evlerine dağıldılar. Köroğlu ise yiğitleriyle birlikte Korkut Ata'yı alıp Karrıkale'ye vardı. Konuklar için hazırlanan çadıra girdiler. Burada, Köroğlu'nun kırk yiğidi, çağırılan yaşuluuar vardı. Köroğlu gördüğü düşü anlatıp;

"Ben yatıp uyurken, gözüme üç ateş göründü. Bu ateş (yangın) yavaş yavaş Çardağlı Çandibil'e yaklaşıyordu. Ben ne edeceğimi bilemeden uyanmışım.." dedi.

Bunu üzerine Korkut Ata, Köroğlu'nun düşünüy yorup şöyle dedi:

"Ey oğlum Köroğlu! O senin üç yangının, gelmekte olan açlık yıllarıdır. Siz bu açlıktan il-ulusu iyi koruyun.."

Bu sözlerden sonra, mecliste bir maslahat başladı. Köroğlu Korkut Ata'ya bakıp;

"Ey hürmetli Korkut Ata'm! Bu açlığa

karşın ben il-ulusumu nasıl korurum.." dedi.

Korkut Ata, Köroğlu'na ve bu yerde toplanmış bütün insanlara öğüt-nasihah ederek şöyle dedi:

*Argış edin tüm yurda
Albıramak olmaz merde*

*Garçga gibi mahsul toplan
Kise 'ye koymadan kaplan.*

*Mahsul yığın her taraftan
İran 'ı, Taran 'ı, Arap 'tan*

*Sonra onu iyi saklan
İl-ulusu şundan "hak "lan*

*Sakın onu sarfetmeyin
Günah etse hiç ötmeyin..*

*Sarf edenler ızalansın
Uğrulayctn cezalansın
Böyle etsen açlık olmaz
İl-ulusun yer de ölmez*

*İl-ulusun razı olur
Tokluk günler sonra gelir*

*Böyle et de koru ilin
Bu sözümü iyi bilin..*

Korkut Ata sözünü tamamladı. Bundan soma Köroğlu, oturan yaşululara ve yiğitlere üç gün soma mahsul yığmak hakkında maslahat (keneş) yapılacağı duyurdu. Herkes hoşlaşıp evlerine dağıldılar. Köroğlu da yiğitleriyle dışarıya çıktı. Korkut Ata evde bir başına kaldı. Bu sırada yine Korkut Ata'nın kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses duyuldu. Buna Korkut Ata yine üzüldü, acılandı, dermandan düştü..

Bu zaman, Gammar dört yaşulu ile birlikte eşikten içeri girdi. Gelenler Korkut Ata ile selamlaştılar. Bir kenara geçip oturdular. Hizmetkarlar sofra getirdi, yediler içtiler. Korkut Ata onlara;

"Yaşulular, nereden gelir, nereye gidirsiniz?" dedi.

Bu gelenlerden birisi:

"Ey hürmetli Korkut Ata! Sizi izleyip geldim. Göklen hanın il-ulusu su yüzünden

birbirine düştü. Şimdi de vuruşmak isterler, bizler, arabulucu olarak götürmek istiyoruz." dedi.

Korkut Ata, bu sözleri işitince yol hazırlığına koyuldu. Bu sırada hizmetkarlardan birisi, bu haberden Köroğlu'nu haberdar etti. Köroğlu meclise geldi. Korkut Ata ile görüştüler. Korkut Ata ona;

"Etrek kenarına çabuk yetişmezsek vuruş olacak. İnsan kanı dökülecek. Tez gidelim." dedi. Bu sözleri işiten Köroğlu, Korkut Ata'nın gitmesine razı oldu. Uğurlamak için dışarı çıktı. Bir de gördü ki, onun vedalaşmak için gelen il-ulus evinin çevresini doldurmuş. Korkut Ata vedalaştı, hoşlaştı. Köroğlu'na da "sağol" deyip, yola düştü.

Korkut Ata ve Göklen hanın elçileri, hiç durmadan Etrek kenarına yaklaştılar. Göklen han, onların geldiğini işitip, ikiye bölünen halkın ileri gelenlerine haber salarak Korkut Ata'yı karşıladı. İki il-ulusun geldiğini gören Korkut Ata attan indi, gelenlerle hal-hatır soruştu, selamlaştı. Korkut Ata'yı hürmetleyip çevresini kaplayıp Göklen hanın konuk evine alıp getirdiler. Bir süre sonra Göklen hanın ikiye bölünen il-ulusunun hepsi bir araya geldi.

Korkut Ata bu fırsat ile birlikte "ayrılmayın, vuruşmayın" dedi de, öğüt-nasihahat verdi. O şöyle dedi:

*Bir ile gelse bir bela
Ağzıbirlik olur kale*

*Ağzıbir il gıucurlu
Kavgalı il ecirli*

*Ağzıbire bir şey batmaz
Batarsa da gücü caymaz*

*Kavgalaşan dağılır
Tanrı 'm ona kargıdır*

*Kavgalaşan güçten İcaçar
Tanrı 'm ondan tez vazgeçer*

*Ağzıbire Tanrı bir
Ayrılığa kanrı bir*

*Ağzıbir maksada yeter
Ne etse de gücü çatar*

*İki taraf anlaşsınlar
Hiç durmadan barışsınlar...*

Korkut Ata bu sözleri söyledikten soma, dargınlar-küskünler barıştılar. Göklen han da barış toyu etmek için çığırtkan çıkardı.

Şimdi haberi kimden al. Balkan dağı eteklerinde oturan Dışoğuz il-ulusundan al. Buranın halkı mal besler, av avlardı. Çok sakın bir hayatları vardı. Günlerin birinde, dağlarda gezip yürürken bir çoban kaçıp geldi. Dili tutulmuştu, konuşamıyordu. Çoban başına gelen belanın ne olduğunu da anlatamıyordu. Bundan sonra; bazen malların biri bazen de çobanı kaybolmaya başladı. Halk bu olanlara şaşırıp kaldı. Bunun üzerine Yapağılı ham, il-ulusu ile maslahahat etmeye karar verdi, bu belanın ne olduğunu anlamaya çalıştı. Bu danışma (maslahahat) yığınağına pek çok kişi geldi, bayrak meydanında toplandılar. Maslahahata gelenler, Yapağılı hanın konuşmasını beklediler. Yapağılı han atının üstüne çıkarak kalabalığa bakıp, yüksek sesle konuşmaya başladı.

"Hey, adamlar.. Bazen mallarımızı, bazen de çobanlarımızı yitmeye başladı. Sebebini bilmiyoruz. Bunun nasıl bir bela olduğunu bilmek gerek. Nasıl bilmeli, bir akıl verin." dedi.

Hiç kimseden ses çıkmadı. Kısa bir süre sonra, halkın ortasında bir yaşılı yerinden kalkarak Yapağılı hanının yanına geldi, konuşmak için müsaade istedi. Yapağılı hanın müsaade etmesi üzerine şöyle dedi:

"Hey, adamlar..Üç yüzden fazla ben diyen atlı-silahlı yiğit seçip toplamılıyız. Her çobanın yanına bir yardımcı vermeliyiz. Çobanların yanına yardımcı verilen yiğitler, hangi bela gelirse onunla vuruşur, yener. Böyle etsek yahşi olur."

Maslahahata gelen kocalar, bu sözler makul bildiler. Yapağılı han üç yüz yiğit toplamak işini hizmetkarlarına buyurdu. Seçilen yiğitler üç gün içinde hazırlandılar. Gelen yiğitlerin arasında Çakan Kembagalın oğlu da vardı. Yapağılı han toplanan yiğitlerin yanına gelerek onları, birer birer çobanların yanlarına göndermeye başladı. Çakan Kembagalın oğluna da dağ vadisindeki davar çobanının yanına gönderdi.

Çakan oğlu, denilen yere vardı. Davar çobanını buldu. Hiçbir şey gelmiyordu. Geceleyin de yatmadan bekledi.

Kırkınıcú günün sonunda geceleyin Çakan

oğlunun atı huysuzlaştı, hiçbir şey yemiyordu. Sürü itleri bir tarafa kaçıştılar, koyunlar da hiç yatmıyorlardı. Çakan oğlu bir şeylerin sezerek koyunların çevresini doladı. Gece yarısı olduğunda, ileri tarafta iki ışık peyda oldu, yaklaşmaya başladı. Bunu gören atlar kişnemeye başladı, köpekler havladı, koyunlar bir yere toplandılar. Çoban uyuyordu, hiçbir şeyden haberi yoktu.

Şimdi haberi kimden al. Çakan oğlundan al. Çobanın dayağım aldı. Yere dikti. Urbasını giydirdi. Gelen belanın görmeyeceği bir yere gizlendi, bir koyukta gelen belaya bakıp yatıverdi. Bu gelen bela büyük bir ejderha (canavar) idi. Yanan iki ışık onun gözleriydi. Ejderha bilmeden Çakan oğlunun yanından geçip gitti. İki gözünü urba giydirilmiş dayağa dikti. Bu sırada, çakan oğlu ejderhaya bildirmeden arkasından gelerek boynunu kılıçladı, beline vurdu, kellesini kesti. Kısaca ejderhayı delik deşik etti. Arkasından da yine gizlenip yattı. Kısa bir süre sonra ikinci canavar da geldi. Bunu da, önceki gibi yapıp öldürdü. İkisini birbirine bağladı. Çobanı uyandırıp olanları anlattı, kollarını yıkadı, karnını doyurdu, bir süre dinlendikten sonra da obasına dönüp geldi. Hizmetkarlar Yapağih ham uyandırdılar. Yapağih han Çakan oğlunu çağırdı, evine aldı. Çakan oğlu, Yapağih handan ruhsat istedi. Han izin verdi. O zaman Çakan oğlu, iki canavarın sırtından kestiği deriyi torbasından çıkarıp hanın önüne bıraktı. Bunun üzerine Yapağih han Çakan oğluna hürmet gösterip bir köşeye oturttu. Sofra kuruldu, yenildi-içildi. Yapağih han olanlar hakkında malumat istedi. Çakan oğlu da olanları, olduğu gibi hana anlattı. Yapağih han canavarları görmek için çığrtkan bağırttı. Bu haberi duyan il-ulus, Yapağih hanın evinin önünde toplandılar. Akşama doğru Yapağih han, il-ulusu ile birlikte, öldürülen canavarları görmeye gitti. Gidip görseler iki canavar cansız yatıyor, kanları su gibi akıyor. Yapağih han bir ateş yaktırarak, öldürülen bu canavarları ateşe attırdı. Arkasından evine dönüp geldi, toy hazırlığına başladı. Çığrtkan bağırtıp toy haberini duyurdu. Korkut Ata'yi alıp getirmek için üç atlı gönderdi. Atlılar Göklen hanın yurduna doğru yola aldılar.

Şimdi haberi kimden al. Kasbi deniz kenarında yaşayan Dışoğuz il-ulusundan al. Bu

halkın hanına Iva han derlerdi. Bu ilin içinde Batır denilen bir bey vardı, bu bey çok güçlü ve pehlivandı. Bu kişi yüz yirmi yaşına basmıştı. Günlerin birinde agtıklarını, çovluklarını, yovluklarını yanına çağırdı:

"Ben Korkut Ata'yı görmek, onunla helalleşmek isterim. Onun sazını, namesini, destanını işitesim geliyor. Onu çağırıp alıp gelin.." dedi. Bunu üzerine Batır kocanın en büyük oğlu, Iva hanın huzuruna vararak müsaade istedi. Iva han konuşmasına müsaade edince de;

"Dedemiz-atamız, Korkut Ata'nın sazım, namesini, destanını hayatının son deminde dinlemek istiyor. Siz ruhsat verirseniz Korkut Ata'yı çağırıp alıp gelmek isteriz." dedi.

Iva han razı oldu. Batır kocanın bir oğlu ile bir torunu Korkut Ata'yı bulup alıp gelmek için Balkan dağı eteğindeki il-ulusun yurduna yola çıktı.

Şimdi haberi kimden al. Çakan beyin toyundan al. Çığrtmaçın seher vaktinde Çakan beyin oğluna at takma toyunun başlayacağı duyurmasından sonra, il-ulusun kimisi deve, kimisi koyun, kimisi boğa, kimisi dana, kimisi koç, kimisi tahıl, kimsi para, kimisi elbise...kısaca getirmeye başladı. Böyle evin çevresi maldan-hayvandan, evin içi de türlü türlü eşyadan dolup yaştı. Derken ulu toy başladı. At koşturuldu, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Geceleyin Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Toy bu şekilde üç gün sürdü. Açlar doyuruldu, çıplaklar giydirildi. Üç günün sonunda Çakan beyin oğluna ad takmak için bütün il-ulus onun çevresine toplandı. Korkut Ata'nın söz söylemesini beklediler.

Korkut Ata, Çakan oğlu'na ad takıp şöyle dedi:

*Çalam oğlu aldı ad
Bindiğidir yahşi at*

*Ejder öldürdü oğlun
Daim sovuldu dovlun*

*Beladan halas etti
Ejderi kuma icattu*

*Ejder takılsın adı
Daim ilinin şadı*

*Adına verdik ona
Tanrı yalkasın şuna*

*Olsun uzun ömürlü
Oku sağlam demirli*

*Şimdi beysin, beyzade
Sahip olasın bu ada*

Korkut Ata'nın sözlerini dinleyen il-ulus, bir ağızdan "Aytanın gelsin Korkut Ata." dediler. Bundan sonra toy sovludu. Korkut Ata toya gelenler ile vedalaşıp-helallaşıp konuk evine girdi. Çakan bey, kardeşleri ile birlikte misafirleri uğurladı. Korkut Ata bir başına misafir evinde oturuyordu. Bu sırada yine kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses geldi. Bundan tesirlendi, acılandı.

Çakan bey iki kişi ile birlikte içeri girdi. Gelen konuklar, Korkut Ata ile görüşüp hal-hatır soruştular. Sonra bir köşeye geçip oturdular. Bir fırsat bulup, ne maksatla geldiklerini Korkut Ata'ya belirttiler. Korkut Ata onlarla gitmeye razı oldu, yol hazırlığına girişti. Çakan bey ile vedalaşan Korkut Ata yola düştü. Az yürüyüp-çok yürüyüp Kasbi denizi kenarında yaşayan Dışoğuz il-ulusuna yaklaştılar. İl-ulus Korkut Ata'nın geldiğini duyup, hanları İva han ile birlikte karşıladılar. Korkut Ata il-ulusu hürmetleyip attan indi, hal-hatır soruşuldu. Birlikte yürüyüp Batır pehlivanın evine geldiler. Korkut Ata, Batır pehlivanın yüz yirmi yaşını kutladı. Yanına geçip oturdu. Bu sırada bir çığırtkan, Batır pehlivanın yüz yirmi yaş toyunun ertesi günü sabahtan başlayacağını duyurdu.

Şimdi haberi kimden al. Mangışlak'ta oturan Çovdur il-ulusundan al. Çovdur il-ulusu kavgalaşıp Türkistan'dan Mangışlak'a göçüp gelmişti. Sonra da onları tekrar eski yurtlarına getirmek için Korkut Ata ile Salur Kazan elçi olarak gelmişlerdi. Ancak Çovdur il-ulusu onların sözlerini dinlemeyip, burada kalmışlardı. Şimdi Çovdur il-ulusu, Korkut Ata'nın Kasbi denizi kenarına geldiğini öğrenip, hanları Akbay-Karabay'ın huzuruna vardılar. Bunlardan yaşlı bir kişi hanlarına bakıp:

- "Korkut Ata'nız bizleri Türkistan'a geri götürmek için elçi olarak geldiği zaman, onun dediklerine kulak asmamıştık. Ona karşı utanç

duyuyoruz. Bu yüzden onu çağırarak istiyoruz. Sizden müsaade almak için geldik" dedi.

Çovdur il-ulusunun hanları Akbay ile Karabay bunların düşüncelerini makul geldiler. Hemen iki ünlü kocayı yol saldılar.

Şimdi haberi kimden al. Batır pehlivanın toyundan al. Korkut Ata'nın buraya gelmesinden iki gün sonra Batır pehlivanın yüz yirmi yaş toyuna başlandı. At koşturuldu, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Geceleyin de Korkut Ata saz çaldı, name-destân ayıttı. Açlar doyuruldu, çıplaklar giydirildi. Batır pehlivanın toyu bu tertipte yedi gün sürdü. Yedinci günün sonunda, toya gelen büyük konuklar Batır pehlivanın yüz yirmi yaşım kutlamak için bayrak meydanında toplandılar. Batır pehlivan da geldi. Burada duranlar, Korkut Ata'nın sözlerine başlamasını beklediler. Korkut Ata kutlamasını yapıp şöyle dedi:

*Yüzyirmiyeye yeten yaşın
Sağ yaşasın daim başın*

*Gözün gördü torun, çovluk
Arkasından yine yovluk*

*İlin bile birlik durdun
Nice vuruş, İcavga gördün*

*Vuruşlarda kırış ettin
Maksadına daim yettin*

*Arka oldun il-ulusa
Çok katıldın sen meclise*

*Ömrün uzun olsun pehlivan
İlinde sen misli bağban*

*İl-ulusun tanır seni
Ben de dedim şana bunu.;*

Korkut Ata'nın bu sözlerinin ardından, herkes "ayıttığın doğru, dediklerin gelsin.." dediler. Bundan sonra toy sovludu. Toya gelenler, Korkut Ata ve Batır pehlivan ile vedalaşıp evlerine dağıldılar. Korkut Ata, Batır pehlivanın konukevine vardı. Henüz daha oturmadan "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses yine kulaklarına geldi. Korkut Ata bu sözü söyleyeni aradı, ama bir türlü bulamadı. Üzüлüp oturuverdi.

Bu sırada Batır pehlivanın oğlu iki misafir

ile birlikte içeri girdi. Gelenler, Korkut Ata ile görüştüler, hal-hatır soruştular. Sonra da evin bir köşesine oturdular. Misafirlere sofraya getirildi, istirahat ettiler. Korkut Ata onlardan haber sorunca, içlerinden birisi:

"Bizler, Mangışlak'ra oturan Çovdur il-ulusundan geldik. Bizim il — ulusumuz, siz elçi olarak geldiğinizde sözümüzü tutmamış, Türkistan'a geri dönmemişti. Bizim halkımız şimdi sizden ruhsat ister, sizi çağırır. Görmek, helalleşmek, konuşmak ister." dedi.

Korkut Ata bu haberi işitip şad oldu. Yol hazırlığına başladı. Batır pehlivan ve diğer yaşlılarla, il-ulusla hoşlaşıp, gelen kişilerle birlikte yola koyuldu. Bunlar az yürüyüp-çok yürüyüp Mangışlak'a yaklaştılar. Çovdur il-ulusu, Korkut Ata'yi karşıladı. Korkut Ata il-ulusu hürmetleyip atından indi, onlarla birlikte yaya yürüdü. Akbay-Karabay hanların misafir evine geldiler. Korkut Ata'nın gelmesiyle birlikte Akbay, Karabay hanların evi, ulu bir meclise çevrildi.

Şimdi haberi kimden al. Vas'da oturan Yemreli il-ulusundan al. Bunlar, Korkut Ata'nın Mangışlak'a geldiğinin işittiler. Hanları Aşna beyin huzuruna varıp, Korkut Ata'nın Mangışlak'a geldiğini söylediler. Korkut Ata'yı buraya çağırarak için ruhsat sordular. Arkasından iki kişi, Mangışlak'a çağırıcı olarak gönderildi.

Şimdi haberi kimden al. Çovdur il-ulusundan al. Korkut Ata, Akbay-Karabay'ın misafir evine geldikten sonra, küçük bir maslahat başladı. Akbay, Karabay "nereden başlamalı" deyip akıl sordular. Bu maslahata (keneşe) gelen akıllı bir kişi ayağa kalkarak;

"Ötünç (özür) toyunu etmeli. Toy bittikten sonra bütün il-ulusu Korkut Ata'nın huzuruna varıp özür dilemeli.." dedi. Bu fikri keneşe gelenler uygun buldular. Çığırkan da haberi il-ulusa duyurdu. Bütün il-ulus bayrak meydanında toplandı. Başka obalardan da geldiler.

Çovdur il-ulusunun toyu kızıştıkça kızıştı. At koşturuldu, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Pozzam, peçiz oynandı. Geceleyin Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Çovdur il-ulusunun toyu bu tertipte yedi gün sürdü. Yedinci günden sonra, bütün Çovdur il-ulusu bayrak meydanında

toplandı. Korkut Ata geldi. Bu sırada, il-ulusun arasından yaşlı bir kişi (adı Tekebay) alinde çörek sofrasıyla Korkut Ata'nın yanına geldi. Tekebay çörek sofrasını Korkut Ata'ya verip;

"Ey hürmetli Korkut, sizden bütün Çovdur halkı ötünc soruyor (bağışlamanızı istiyor.)" dedi. Korkut Ata çöreği eline alıp öptü, alnına değirdi. Sonra il-ulusa dönüp şöyle dedi:

*Yahşi maslahat alınız
Dostluk keneşi biliniz*

*Yüz döndürmen dosttan-yardan
Çekilmeyin namus-ardan*

*Bilin nasihat edeni
Rast gelir doğru gideni*

*Ulunun dediğini edin
Maksat-murada yetin*

*Gönül koymadım sizlere
Hürmet koydunuz bizlere*

Korkut Ata'nın bu sözlerinden soma, bütün Çovdur il-ulusu bir ağızdan "Korkut Ata, ömrün uzun olsun. Dediklerin çıkısın, yurttan barış yürüsün, il-ulus kavgalaşmasın, Tanrı'm ağızbir etsin.." dedi, alkış ettiler. Daha sonra toy tamamlandı. Herkes Korkut Ata ile vedalaştı, evlerine dağıldı. Korkut Ata burada oturuyordu. Birden bire "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses yine kulaklarına geldi. Korkut Ata çekindi, mahçup oldu. Kendi kendine, "il-ulus, benim uzun yaşamama dua etti, bu dualar, dilekler kabul edilmedi mi?" dedi.

Bu sırada, bu toyda misafir olan iki kişi Korkut Ata'nın huzuruna gelip, kendisini davet etmek için geldiklerini söylediler. Korkut Ata gitmeye razı oldu. Konuk evine gelip yol hazırlığına başladı. Akbay, Karabay ve Çovdur il-ulusu ile hoşlaşıp, yola düştü.

Korkut Ata ile iki davetçi, Vas'a yaklaştıklarında, Yemreli il-ulusu Aşna bey ile birlikte onları karşıladılar. Korkut Ata onları görünce attan indi, hal-hatır soruştular. Sonra da Aşna beyin misafir evine kadar yürüdüler. Aşna beyin misafir evi ulu bir meclise döndü, büyük bir kalabalık toplandı.

Şimdi haberi kimden al. Hanka ve Hazarasıp

il-ulusundan al. Hanka'da Akevliler, Hazarasıp'ta Karaevliler yaşardı. Bunların her birinin hanları vardı. Akevlilerin hanına Güneş han, Karaevlilerin hanına Kalkan han derlerdi. Güneş hanın bir kızı vardı, adına Akça derlerdi, Kalkan hanın da bir oğlu vardı, adına Kuvvat bey derlerdi. Bu kız ile oğlan avda karşılaşmışlar, at yarıştırmışlar, cevap soruşturmışlar. İki de birbirinden aşağı değillermiş. Bu kız ile bu oğlan birbirleriyle evlenmek için kavillemişler. Fakat Güneş han kızını, Kalkan hanın oğluna vermek istememiş. Bunun üzerine Akça ile Kuvvat kendi aralarında görüşüp, Korkut Ata'dan yardım istemek için, hiç kimseye duyurmadan gizlice Vas'a at sürdüler.

Şimdi haberi kimden al. Yemreli il-ulusundan al. Korkut Ata'nın bu yere gelmesinden sonra, herkes toy libaslarını giydi, şadlık başladı. Korkut Ata, Aşna beyin evinde söz söyleyip oturuyordu. Eşikten bir kişi girip, konuşmak için ruhsat istedi. Aşna beyin yol vermesi üzerine, gelen adam, Korkut Ata'ya ve diğer oturanlara bakıp;

"Benim bir oğlum var, onun saçını kestirdim, kakül koydurdum. Ruhsat verirsiniz saç toyunu yapmak isterim. Bunun için Korkut Ata'yı bana vermenizi dilemeye geldim." dedi. Herkes buna razı oldu. Korkut Ata diğer konuklarla birlikte, Allak beyin evine vardı. O gün Allak beyin saç toyu başladı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Geceleyin de Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Bazıları da gündüz keçe-keçe oynadılar. Bu toya Akça ile Kuvvat da gelmişti. Allak beyin toyu bu tertiple üç gün sürdü. Üçüncü günün sonunda, davetliler, oğlanın kakülünü kutlamaya, Allak beyin evinin çevresinde toplandılar. Gelenlerin arasında Korkut Ata da vardı. Herkes Korkut Ata'nın kutlamasını bekliyordu. Korkut Ata geldi, oğlanın kakülünü tarayıp şöyle dedi:

*Kakül koyup arzu ettik
Şu zamana gelip yettik*

*Ay gecedir, yol gecedir
Çağalık senden kaçadır*

Yiğit yetip kız şevedir

*Birbirine şart diyedir
Atalarına ayıtsınlar (söylesinler)
Razı olup İmyıtsınlar (dönsünler)*

*Başlasın da gelin toyu Konuk
ile dolan toyu*

*Kakülün sona-ça össün (büyüsün)
Aldığın gelinin kessin*

*Dileğimiz budur bizim
Geleceğiniz bu sizin..*

*Biz diledik, Tanrı bilsin
Dediklerimiz hep gelsin..*

Korkut Ata'nın bu sözlerine, konuklar hep bir ağızdan "dediğin olsun Korkut Ata" deyip karşılık verdiler. Bundan sonra Allak beyin toyu sovludu. Toya gelenler birbirleriyle vedalaşip-hoşlaşip evlerine dağıldılar. Korkut Ata da misafir otağına girdi. Bu sırada yine kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses duyuldu. Korkut Ata bu sese alıştığı için kulak asmadı, köşeye geçip oturdu. Kapıdan Akça kız ile Kuvvet oğlan girdi. Korkut Ata ile selamlaştılar, hal-hatır sordular. Korkut Ata'ya birbirlerini sevdiklerini, ancak atalarının buna razı olmadıklarını anlattılar. Korkut Ata'dan evlilikleri için yardım istediler.

Genç sevenleri dinleyen Korkut Ata, yol hazırlığına girişti. Allak bey, adamları ile Korkut Ata'yı, Akça'yı ve Kuvvat'ı uğurladı. Korkut Ata, Akça ve Kuvvat ile yola düştü. Bu gelişlerine il-uluslara haber vermeden, Hanka ile Hazarasıp aralığında bir yerde durdular. Burada bir ipek çadır kurdular. Korkut Ata bu çadırda kaldı. Akça varıp Hanka'da atasına, Korkut Ata'nın çadır kurduğunu söyledi. Kuvvet varıp Hazarasıp'ta atasına Korkut Ata'nın çadır kurup oturduğunu söyledi. Hanların ikisi de, kendi il-ulusları ile birlikte Korkut Ata'yı görmek için çadırın yanına geldiler. Onu misafir etmek istediler. Güneş han ve Kalkan han bütün il-ulusları ile birlikte Korkut Ata'yı hürmetleyip, hal-hatır sordular, selamlaştılar. Arkasından hanların her ikisi de

Korkut Ata'yo kendi obasına alıp götürmek istedi. Bir tartışma, bir mücadele başladı. Lorkut Ata, onların tartışmasını bastırıp, ortaya bir şart getirdi.

"Eğer bu şartı yerine getirirseniz, sizin misafiriniz olurum." dedi. Bu sözü işiten Güneş han da, Kalkan han da Korkut Ata'nın şartım yerine getirmeye razı oldu. Bunun üzerine Korkut Ata Akça kız ile Kuvvat oğlanın huzuruna gelmelerini istedi. O ikisi Korkut Ata'nın yanına geldiler. Korkut Ata sağ eli ile Akça kızı, sol eli ile de Kuvvat beyi tutup;

"Bu ikisi birbirini seviyor. Kendileri de birbirine münasip. Bunları birleştirelim." dedi. Burada toplanan bütün il-ulus bu sözleri makul gördüler. Kız ile oğlanın ataları da razı oldu. Her iki tarafın toyunun burada yapılması kararlaştırıldı. Çığırkan toy edileceğini duyurdu.

Şimdi haberi kimden al. Haral denizinin kenarında yaşayan Dışoğuz il-ulusundan al. Burada Biçene il-ulus oturuyordu. Bunların hanına Galdav han deniliyordu. O zamanla çok zalimleşip ilin gözünden düştü. Bunun üzerine, Biçene il-ulus onun yerine, çok akıllı ve il-ulusa hizmet eden Dana beyi han yaptılar. Sonra da han toyu etmeye karar verdiler. Bi maslahat ettiler. Bu maslahatta, bu toya Korkut Ata'yi çağırarak için, Hanka-Hazarasıp'a adam yolladılar.

Şimdi haberi kimden al. Hanka-Hazarasıp hanlarının toyundan al. Korkut Ata'nın çadırının yanında gerdek çadırları kuruldu. İçlerine ipek halılar döşendi. Üç gün soma toya başlandı. At yarıştırdı, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Keçe-keçe oynandı, Geceleyin de Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Toy yedi gün sürdü. Toya, Biçene il-ulusunun davetçileri de geldi.

Yedinci günün sonunda, toya gelenler, bir yerde toplandılar. Gelini kutlamak istediler. Korkut Ata'nı söz söylemesini beklediler. Korkut Ata geldi. Gelini kutlayıp şöyle dedi:

Bir bir olup yapıştınız

Sevgi ile tapıştınız (buluştunuz)

Yahşi olup ömür sürün

Uzun yıllar ovluk görün

İncitmeyin kendinizi

Sağlıkta görünsünler sizi

Tanrı 'm size devlet versin

O devleti neslin görsün

Daim etsin ağzıbirlik

Söz kalmadı şimdi dirlik

Yetişin maksat-murada

Tanrı 'm yetsin yahşi ada

Korkut Ata'nın bu sözlerine herkes hep bir ağızdan "Ayıttığın olsun Korkut Ata" dedi. Toy sozuldu. Korkut Ata misafirler ile vedalaşıp kendi çadırına geldi. O zaman yine kulağına "Korkut'ın kabri kazıldı" diyen ses duyuldu. Korkut Âta hiç aldırış etmeden bir köşeye geçip oturdu. Bu sırada, Biçenlerin habercileri içeri girip, Korkut Ata'ya geliş sebeplerim söylediler. Korkut Ata yol hazırlığına girişti. İl-ulus ile vedalaşıp-hoşlaşıp, gelenlerle birlikte yola çıktı. Biçene il-ulusuna yaklaştıklarında, Dana bey, Korkut Ata'nın yoluna çıkıp karşıladı. Korkut Ata attan indi, il-ulus ile selamlaştı, hal-hatır soruştu. Birlikte Dana hanın misafir evine geldiler. Misafir evi büyük bir meclise dönüştü.

Şimdi haberi kimden al. Altınorda il-ulusundan al. Burada Duydurga il-ulusu yaşıyordu. Bura halkı uzakta yaşadığı için, kuzeyden düşman geldiğinde Dışoğuz, İçoğuz il-uluslarına haber verirdi. Bunun için bu halka Duydurga adını vermişlerdi. Bu il-ulusun hanının adı Alaş han idi. Duydurga il-ulusu, Alaş hanın yolbaşçılığında çok yenişer kazandı, çok düşman döndürdü. İçoğuz, Dışoğuz il-uluslarına çok hizmet ettiler. Alaş han Duydurga'nın kırk yıl hizmetinde bulundu, şimdi yaşlanmıştı. Alaş Kocanın bir oğlu vardı. Ona Algiz derlerdi. O çok yiğitti, cesurdu, gayretliydi, güçlü-kuvvetliydi. Alaş han şimdi yerine oğlu Algiz'ı koymak istiyordu. Bu sebeple il-ulusunu bir yerde yığınayıp, maslahat (keneş) etti. Duydurga il-ulusu Algiz beyin kendilerine han olmasını kabul ettiler. Çok sevindiler. Keneşe gelenlerin arasından birisi

ayağa kalkarak il-ulusa bakıp;

- "Ey halk, Alaş han hizmete başladığında, bizler ulu toy etmiştik. Şimdi bu hizmeti Algiz han yerine getirecektir. Algiz beyin de hizmet toyunu etmeliyiz. Korkut Ata'yı da bu toya çağırmalıyız." dedi.

Bu koca kişinin sözlerini Duydurga il-ulusu makul gördü. Bunun üzerine Alaş hani kendisinin üç ünlü yiğidini Korkut Ata'yı çağırarak için Har al denizinin kenarına yolladı.

Şimdi haberi kimden al. Biçene il-ulusundan al. Korkut Ata geldikten bir gün sonra, Biçene il-ulusunun toyu başladı. At koşuruldu. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it Vuruşturuldu. Keçe-keçe oynandı. Herkes mutlu oldu, şadlandı. Açlar doyuruldu, çıplaklar giydirildi. Geceleyin de Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Toy üç gün sürdü. Üçüncü günün sonunda, toya gelenlerin hepsi, Dana hanı kutlamak için evinin çevresinde toplandılar. Korkut Ata'nın, Dana beyi kutlamasını beklediler. Korkut Ata şöyle dedi:

*İl-ulus han etti seni
Horlamayın asla onu*

*Eziyet etme iline
Kuvvet verir beline*

*Keneşli et işini
Koni, sakla dışını*

*Muhtaçlara et yardım
Olursun daima mert hem*

*Yardımanın varır yerine
Sahip olursun oruna (yerine)*

*Tanrım seni kollasın
Doğru yola yollasın*

Korkut Ata bu sözleri söyledikten sonra, orada bulunan halk bir ağızdan, "Ayıttığın olsun Korkut Ata" dediler. Dana beye alkış ettiler, dileklerde bulundular. Toy sovuldu. Toya gelenler hoşlaşp birbirleriyle ve Korkut Ata ile vedalaşp evlerine dağıldılar. Dana bey misafirlerini uğurladı. Korkut Ata, Dana beyin misafir evine

vardı, bir köşeye geçip oturdu. Bu sırada yine kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses geldi. Ancak Korkut Ata bu sese aldırış etmedi. Artık alışmıştı, hiç üzülmeydi.

Korkut Ata bu yerde üç gün misafir kaldı. Dinlendi. Dana beye öğüt-nasihat verdi. Üç günün sonunda, Alaş kocanın davetçileri geldiler. Korkut Ata gelenlerle selamlaşp, hal-hatır soruşup, onlarla birlikte Duydurga il-ulusuna yol aldı. Duydurga iline yaklaştıklarında Alaş koca, il-ulusu ile birlikte Korkut Ata'yı karşıladı. Korkut Ata atından inip, Alaş koca ve il-ulus ile birlikte yürüdü. Alaş kocanın evine geldiler. Alaş kocanın evi, Korkut Ata'nın gelmesiyle ulu bir meclise dönüştü.

Şimdi haberi kimden al. Sırderya kenarında oturan İçoğuz il-ulusundan al. Burada Bekdili il-ulusu yaşıyordu, bunun için bunların üzerine hiç düşman saldırmazdı. Bekdili il-ulusunun hanı Gamlı han idi. Bunun hiç zürriyeti yoktu. Bunun için Gamlı han diyorlardı. Uzun yıllardan sonra Gamlı hanın karısı hamile oldu, günü saati yetti, bir kızları doğdu. Gamlı han buna çok şadlanarak toy kurmaya karar verdi. Halkını maslahata çağırıp, görüştüler-konuştular, toyda karar kıldılar. Bu maslahata gelenlerden birisi yerinden kalkarak;

- "Hey, adamlar..Korkut Ata'sız toyun tadı olmuyor, onu çağırarak gerek. Benim işittiğime göre Korkut Ata, Altınordalılann misafiri. Ona çağırıcı göndermek gerek." dedi. Burada oturanlar, bu kişinin sözlerini uygun gördüler. Gamlı han da, Altmorda'ya çağırıcı yolladı.

Şimdi haberi kimden al. Alaş kocanın toyundan al. Korkut Ata, Altmorda'ya geldikten bir sonra, Alaş kocanın toyu başladı. At koşuruldu, güreş tutuldu, ok atıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Keçe-keçe oynandı, Geceleyin Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Toy yedi gün sürdü. Yedinci günün sonunda, toya gelenler Alaş kocanın oğlu Algiz'i kutlamaya onun evinin çevresinde yığnandılar. Korkut Ata'nın kutlağ sözünü beklediler. Korkut Ata, Algiz beyi kutlayıp şöyle dedi:

*Atan yaşlandı senin
Güç kuvveti yok onun*

*Ornım tut da onun
Sözünü dinle benim
Senin adın Algiz
Olalasin daim görgüz (vuruşçu)*

*Ettir düşmanı pişman
İş etme onu eşmen (eşman: yenmeden)
İl ile birlik yürü
İline yahşı karı (bak)*

*İlini düşmandan koru
Düşmana sağlam tarı (saldır)*

*İl-ulusa vefalı
Gez zevkli-sefalı*

*Senin ömrün olsun uzak
Kurarsın düşmana tuzak*

Korkut Ata bu sözleri söylediğine, herkes bir ağızdan "Dediklerin olsun Korkut Ata." deyip alkış ettiler. Algiz, atasının yerine han oldu. Toya gelenler birbirleriyle hoşlaşıp evlerine-obalarına döndüler. Korkut Ata ile Alaş koca misafir evine geldiler. Bir köşeye geçip oturdular. Bu sırada Korkut Ata'nın kulağına "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses duyuldu. Korkut Ata hiç etkilenmedi, önemsemedi.

Bu arada, eşikten Gamlı hanın çağırıcıları girdi. Hal-hatır soruşuldu. Geçip oturdular. Hizmetkarlar gelen misafirlere sofraya getirdiler. Yenildi-içildi. Arkasından misafirler, kendilerinin çağırıcı olduklarını, Korkut Ata ile Alaş kocaya bildirdiler. Korkut Ata yol hazırlığına girişti. İl-ulus ile vedalaşıp yola düştüler.

Korkut Ata ile Gamlı hanın habercileri Sırderya boylarında yaşayan il-ulusa yaklaştıklarında, Gamlı han tarafından karşılandılar. Korkut Ata, gelenleri görünce atından indi, hal-hatır soruşuldu. Onlarla birlikte yürüyerek Gamlı hanın misafir evine geldi. Bundan sonra misafir evi, şadlık evine dönüştü, ulu meclis başladı.

Şimdi haberi kimden al. Ural dağı eteklerinde oturan Oğuz il-ulusundan al. Burada Oğuzların Kayı il-ulusu yaşıyordu. Çok soğuktu. Çok kar yağardı. Bu yüzden, burada oturan Oğuzlara Kayı ya da kaylı ili denilirdi. Kayı halkı av avlar, mal sürülerine bakar, varlıkça yaşardı. Kayı il-ulusunun hanına Karlı han derlerdi. Bu

han yiğit, güçlü-kuvvetli, halkına hizmetli, yoksullara karşı eli açıktı. Bunun için onu çok severlerdi.

Kayı il-ulusunun içinde Mergen adlı bir avcı vardı. Bu kişi, avım elinden kaçırmadan yakalardı. Uzun yıllar av avladı. Mergen yine günlerin birinde av çıktı, çok hayvan avladı. Avlanıp gezerken bir ağırbaşlı geyiğe rastladı. Bu geyiği canlı olarak tutmak istedi. Fakat tutmadı. Sonunda Mergen geyiği ciğerinden yaraladı. Bunun üzerine geyik omno oturup (ön ayaklarını eğip oturmak) Mergen'e bakmaya başladı. Acı acı inledi, böğürdü. Mergen de bunu görüp tövbe etti, avlanmayı bıraktı, ok-yayını da fırlatıp attı. Kendisini öldüm hesap etti. İnce ince düşünde, kendi kendine;

"Ölmeden önce Korkut Ata ile görüşeyim; sazını, namesini-destanını dinleyeyim. Öğüt, nasihat alayım. O dua etsin, dileği kabul olsun, ben yine yaşayayım." dedi. Bu maksatla Mergen, Karlı hanın huzuruna çıktı. Olanları anlattı. Korkut Ata'yı çağırarak istediğini bildirdi. Karlı han, Mergen sözlerini yerinde buldu. Mergen evine geldi. Bir kardeşini ve bir oğlunu yanına çağırıp, onlara yol hazırlığı yapmalarını istedi. Korkut Ata'yı çağırarak için yola düştüler.

Şimdi haberi kimden al. Gamlı hanın kız toyundan al. Korkut Ata onun evine geldikten bir gün sonra, Gamlı hanın kız toyu başladı. At koşuruldu, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Geceleyin Korkut Ata saz çaldı, name-destan ayıttı. Tozzam aydışıldı, peçiz oynadı. Gamlı hanın toyu üç gün sürdü. Üçüncü günün sonunda toya gelenlerin hepsi Korkut Ata ile birlikte Gamlı hanın kızını kutlamaya, onun evinin çevresinde toplandılar. Korkut Ata, Gamlı hanın kızını kutlayıp şöyle dedi:

*Kız oğludur, oğul kız
İkisi de olur iz..*

*Nesillinin izi var
Nesilsizler eder zar*

*Nesilsiz geçer gide
Gün gibi aşar gider*

*Kimin olsa zürriyeti
Duyulur onu adı*

*Kızın oldu Gamlı han
Onlar olsun sonra on*

*Ay olsun bunu adı
Atasının pek şadı*

*Gamlı adı ayralım (ayırılım)
Yeni bir ad koyalım*

*Adı verdik kabul et
Maksat, murada yet..*

Korkut Ata bu sözleri söylediğinde, orada bulunanların hepsi bir ağızdan "dediklerin olsun Korkut Ata, dediklerin doğru." dediler de alkış edip dilek dilediler. Sonra da Şadı hanın toyu sozuldu. Konuklar birbirleriyle vedalaşıp-hoşlaşıp evlerine dağıldılar. Şadı han, misafirleri uğurladı. Korkut misafir evine varıp bir köşeye oturdu. Bu sırada yine "Korkut'un kabri kazıldı" diuen ses kulağına geldi. Korkut Ata bunu işitti de hiç işitmemiş gibi davrandı. Önem vermedi. Alışmıştı.

Korkut Ata, Şadı hanın yurdunda yedi gün misafir oldu. Sonunda Türkistan'ı, öz mekanına dönme hazırlığı yapılırken Mergen'in habercileri geldiler. Kendilerinin çağırıcı olduklarını Korkut Ata'ya bildirdiler. Korkut Ata yol hazırlığına girişti. Şadı han ile vedalaşıp yola çıktı. Korkut Ata, Ural dağı eteğindeki il-ulusa yaklaştığında karşılandı. Kayı il-ulusu ve Karlı han, Korkut Ata'nın yoluna çıktılar. Korkut Ata, atından indi, onlarla selamlaştı, hal-hatır soruştular. Onlarla birlikte Mergen'in evine gelindi. Bundan sonra mergen'in evi ulu bir meclise döndü. Bu mecliste Korkut Ata söz söyledi, boy boyladı, öğüt-nasihah etti.

Şimdi haberi kimden al. Hanlar hanı Bayındır handan al. Hanlar ham bayandır han köşkünde oturuyordu. Casuslarından birisi geldi de, izin isteyip şöyle dedi:

"Ben, Toğta hanın yurdundan geldim. Toğta han pek çok asker topluyor. O, yüz bin asker toplayıp Türkistan'a Oğuzların üzerine yürüyecek. Ben bunu öğrendim, size haber veriyorum." dedi.

Bayındır han bu sözleri işitince, Dışoğuz-İçoğuz yaşmlularını keneşe çağırıldı. Bu keneşe iki yüz bim asker toplamaya karar verdiler. Bundan sonra Bayındır han, Oğuzların yirmi dört boyuna ikiyüz bin asker toplanması için buyruk verdi. Oğuzların yirmi dört tayfasının her birine atlı ulak gönderildi.

Şimdi haberi kimden al. Mergen'in meclisinden al. Mergen, Korkut Ata ile geldikten soma ulu meclis başlamıştı. Kayı ilinin hemen hemen hepsi geldi. Korkut Ata bu mecliste söz söyledi, boy boyladı, name-destan ayıttı. Meclise gelenler Korkut Ata'nın kutlağ sözlerini işitmek istediler. Korkut Ata, Mergen'e dileklerde bulunup şöyle dedi:

*Meraklıdır ava adam Avda
olan daim şad hem*

*Hayvana ölüm gelir
hayvanı dada salır (çığlık attırır)*

*İşitilmez onun dadı
Dadıdır insanın şadı*

*Çalttan aşaa kırılır (çak: ölçü, sınır. Aşaa: aşmak, veya aşırır derecede)
Ok değerde burulur*

*Gözle görse birisi
O da olur girevi (garanti, temel)*

*Sonunda omno oturur (ön ayakları eğer)
Feryadını yetirir*

*Böyle otursa avın senin
Dinle sözümü sen benim
Tövbe et de av avlama
Hayvanı da kınma (güçsüzleştirme, eziyet etme)*

*Tanrı 'm suçunu geçsin Günah
yazgısı öçsün (sönsün)*

Korkut Ata bu sözleri söyledikten soma, oradaki insanların tamamı bir ağızdan "Ayıttığın doğru, dediğin olsun, Mergen'in günahım Allah bağışlasın." deyip dua ettiler. Böylece meclis de sozuldu. Misafirler hoşlaşıp evlerine dağılacakları sırada, Bayındır hanın iki atlısı geldi. Asker toplamalarını Karlı hana bildirdi. Karlı üç günde

dokuz bin atlı toplanması için buyruk verdi. Belirtilen sürede dokuz bin atlı toplandı. Karlı han ile Korkut Ata toplanan askerleri yanlarına alıp Türkistan'a geldiler.

Onlar Türkistan'a geldiklerinde, iki yüz bin asker toplanmıştı. Korkut Ata bir araya gelen Oğuz yiğitlerine bakıp söz söyledi, boy boyladı, öğüt-nasihah etti. Yiğitler de, düşmana darbe vuracaklarını belirttiler. Tam bu sırada Korkut Ata'nın kulağına yine "Korkut'un kabri kazıldı" sesi geldi, fakat Korkut Ata buna önem vermedi.

İki yüz bin asker yürüyüşe hazırdu. Bayındır han, orduya komutan olup öne çıktı. Bir dağın eteğine varıp durdu. Düşmanın geldiğini bildirdi. Sonrada askerleri dört eşit bölüme ayırdı. Bir bölümü Toğta hanın askerlerinin sağından dönüp arkasına geçecekti. Bu bölüme Salur Kazan yolbaşçılık ediyordu. İkinci bölüm düşmanın geldiği yolun batı tarafına gidecekti. Bu bölüme Köroğlu yolbaşçılık ediyordu. Üçüncü bölüm düşmanın geldiği yolun doğusuna gidecekti. Bu bölüme Teke beyi Saman bey yolbaşçılık ediyordu. Dördüncü bölüm ise Toğta hanın tam karşısından çıkacaktı. Bu bölüme de Bayındır hanın kendisi yolbaşçılık ediyordu. Bayındır hanın komuta ettiği bölüm, uzun bir yoldan sonra düşmanın karşısına geldi. Savaşa hazırdu.

Şimdi haberi kimden al. Toğta handan al. Toğta han yüz bin asker topladı, gündüz yatıp-gece yürüyüp Oğuzların üzerine geldi. Bu gelişine Bayındır hanın yolbaşçılık ettiği bölümle karşılaştı. Bayındır han, Toğta hanın askerleri ile "değdi-kaçtı" oyunun başladı. Saldırdı çekildi, saldırı çekildi. Sonra da uzaklaşarak Salur Kazan'ın yolbaşçılık ettiği askerlerin yanına geldiler, kenarından geçip gittiler. Salur Kazan'ın askerleri arkasına geçti. Bu sırada Bayındır hanın askerleri, düşmanı dağıttı. Düşmanın sağ tarafından Köroğlu'nu askerleri döküldü. Sol taraftan Teke beyi Saman bey saldırı. Düşman şaşırıp kaldı, geri çekilmeye başladı. Bu defa da Salur Kazan geriden geldi. Düşman askerleri nereye gideceklerini bilemediler. Pek çoğu teslim oldu. Toğta han da gücünün Oğuzlara yetmeyeceğini anlayıp bir bölük askeri ile kaçmaya çalıştı. Fakat Köroğlu ile karşılaştı. Köroğlu, Toğta hanı düşürüp ellerini arkasından bağladı. Bayındır hana alıp getirdi. Salur Kazan da düşmanın tuğunu eline aldı.

Düşman yenildi. Düşman askerlerinin pek çoğu ölüde, kalanları da Oğuzlara tutsak oldular. Sonuçta Toğta hanın askerleri, desgası Oğuzlara ganimet (oldu) edildi.

Bayındır han, bu yeniştan soma mekanına dönüp geldi. Yeniş toyu tutmak için hazırlığa girişti. Çığırkan bağırttı. Bayındır hanın bu toyuna bütün Oğuz il-ulusu çağrıldı. Öyle çok konuk geldi ki, gelenlerin sayısını bilmek çok güçtü. Gelenlerin hepsi bayrak meydanında yığılandı. Burada kurulan gerdeklere, çadırlara yerleşttiler. Toy başladı. At koşturuldu, güreş tutuldu, ok atıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Tozzan ayrışıldı. Keçe-keçe, peçiz oynandı, Geceleyn de Korkut Ata söz söyledi, saz çaldı, name-destan ayıttı. Bu toyda açlar doyuruldu, çıplaklar giydirildi. Bayındır han düşman ile berk vuruşan yiğitlerin armağanlar verdi. Alınan olçalar (ganimetler) ihtiyaçları olanlara paylanıp dağıldı. Toy bu tertipte kırk gün sürdü. Toya gelen adamlar şad oldular. Kırkıncı günün sonunda, Korkut Ata, toya gelen misafirlerle birlikte, bayındır ham kutlamak için köşkünün önüne geldi. Burada toplanan il-ulus, Kokur Ata'nın kutlağ sözünü ayıtmasını beklediler. Korkut Ata kutlağ sözüne başlayıp şöyle dedi:

Düşman gizli desga tuttu

Bundan, haber gelip yetti

Her yana çapar saldırıdın

Asker diye car bildirdin

Seni il-ulus kolladı

Çok yiğit asker yolladı

İkiyüz bin sayı oldu

Cemlenip yiğitler geldi

Hazırlandılar yörişe (savaş)

Talimle vardı vuruşa

Vuruş etti batır yürek

Batırlık yiğide gerek

Oğuz ili ağzı birdir

Ağzıbir misali şirdir.

Talim aldı asker senden

Ve düşman basıldı bundan

İl-ulusunu sakladın

Düşmanını iyiyokladın

*Darma-dağın oldu düşman
Ediyordur şimdi pişman*

*Vuruşta kanlar döküldü
Atlar her yana sokuldu*

*Vuruş bitti ölen öldü
Ölmeyenler hatır oldu
Yiğitleri mutlu ettin
Yenişe il ile gittin*

*Yeniş toyunu toyladin
İl-ulusa şad eyledin*

*Dua ediyor il sana
Kutlağ tabşırıldı bana (tabşır: veril-)*

*Tanrı 'm sana kuvvet versin
İl-ulusun devran sürsün*

*Ak yürekten kutluyoruz
Olanları yadlıyoruz..*

Korkut Ata kutlağ sözünü bitirdi. Burada bulunanların hepsi bir ağızdan, "dediklerin doğru, dediklerin olsun Korkut Ata." dediler. Böylece Bayındır hanın yeniş toyu sozuldu. Gelenler hoşlaşıp-vedalaşıp evlerine, obalarına dağıldılar. İçoğuz, Dışoğuz illeri barış içinde yaşamaya başladılar.

Şimdi haberi kimden al. Korkut Ata'dan al. Bu yeniş toyundan sonra yine kırk ay, kırk gün, kırk gece, kırk saat burada kaldı. Yaşı yüz yirmiye ulaştı. Korkut Ata'nın yüz yirincinci yaşını kutlamaya İçoğuz, Dışoğuz il-ulusu geldi. Çok büyük toy kuruldu. At yarıştırdı, güreş tutuldu, ok atışıldı. Boğa, erkek deve, koçgar, horoz, it vuruşturuldu. Toy sozuldu, tamamlandı. Korkut Ata misafirleri uğurlayıp eve geldi, demini-dincini aldı. Bu sırada yine o ses, "Korkut'un kabri kazıldı" sesi kulaklarına geldi. Bu defa bu ses, Korkut Ata'nın keyfim, neşesini kaçırdı, çok kötü yordu, güçten düşürdü. Nereye varsa kurtulamadı.

Bunun üzerine gönül açmak için atlanıp gezmeye çıktı da Sırderya kenarına varıverdi. O vakit tan sırasıydı. Atından indi. Buradaki güzellikleri seyretti, az biraz gönlü açıldı. Bu sırada yine "Korkut'un kabri kazıldı" diyen ses kulaklarına geldi. Korkut Ata bu sestən çok etkilenip, tezden kendini Sırderya sularına atıvermek istedi. Deryanın kenarına vardı, kendini suya atacağı sırada; "Korkut İNamertlik etme. Ölümünden kurtuluş yoktur. Sen mutlaka öleceksin. Ölüm vaktin yaklaştı. Yine kırk ay, kırk gün, kırk gece geçtikten soma emaneti vereceksin. Seni, il-ulusun, Türkistan'da kazılan kabrinde toprağa verecek. O vakte kadar il-ulus ile hoşlaş, vedalaş, helallaş.." diyen ses kuşağına geldi.

Bu sözleri işiten Korkut Ata atına atlayıp, yurduna dönüp geldi. Geldikten üç yıl, üç ay, kırk gün, kırk gece geçince "Görme-görüşüm" var deyip İçoğuz, Dışoğuz il-ulusunu çağırdı. Bunun görüşüne bütün Oğuz il-ulusundan adamlar geldi. Yirmi gün içinde bütün gelecek kişiler geldiler. Üç gün burada yeme-içme oldu. Üçüncü günü gecesı, öğüt-nasihât meydanına çıktı. İl-ulusun ortasına oturup şöyle dedi:

"Hey, halkım. Ölümünden kurtuluş yokmuş, olmuyormuş. Sizler benden razı olun, hakkınızı hilal edin. Benim mecalim kaçtı, gücüm kalmadı.." dedi. Korkut Ata orada can verdi.

Korkut Ata'yı Oğuz il-ulusuna götürüp Türkistan'daki kabristanda (gonamçılık) kendi kardeş ve akrabalarının yanında, önceden kazılan bir kabire gömdüler. Üzerine nakışlı taş koydular. Kubbe saldılar. Ölü aşını dağıttılar. Üçünü, yedisini, kırkını geçirip herkes evine, obasına dağıldı.

"Yahşi hiç yaşmaz

yamanın yazısı öçmez.." dedikleri gibi, Korkut Ata, bizim aklımızda, hafızamızda daima yaşamaktadır...

/... deyip, Gurbankılıç Ozan ayıttı.../